

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE UYGULANAN BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ (KEMAN) DERS PROGRAMLARININ YÜRÜTÜLMESİNE YÖNELİK EĞİTİMCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Mustafa Uslu
Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
muslu@marmara.edu.tr

Ahmet Tirgil
atirgil@yahoo.com

Özet

Nitelikli bir keman eğitiminin gerçekleşmesinde, keman dersi programları oldukça belirleyici bir unsurdur. Hazırlanan programın niteliği kadar, doğru yürütülmesi de çok önemlidir. Bir birimde uygulanan programın, ülke düzeyinde, benzeri diğer birimlerde de yaklaşık olarak uygulanması, keman eğitiminde tutarlı bir yaklaşım gösterilmesi bakımından gereklidir.

Eğitim fakültelerinde yürütülen bireysel çalgı keman ders programlarının içeriklerinde, önemli farklılıklar bulunmaktadır. Kullanılan keman ders programlarının işleyişinde de esneklikler ve eksiklikler görülebilmektedir. Oysa, ders programlarının hazırlanma ve yürütülme amacı, yapılan eğitimin bilinçli ve kontrollü sürdürülmesini sağlamaktır. Keman öğretiminde, her derste öğrenilenler, başka derslerin hazırlayıcıları durumundadırlar. Bu yüzden, boşluksuz ve geriye dönme zorunluluğunun olmadığı, sürekli gelişimin sağlandığı uygulama ortamı ve biçimi gereklidir.

Öğretimde bütünlük ilkesi gözetilerek, keman ders programlarında, ulusal ve uluslar arası literatürün yeterince kullanılması planlanmalıdır.

Araştırmayı desteklemek amacıyla, 22 üniversitede görev yapan 39 keman öğretim elemanına anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen ve çeşitli kaynaklardan ulaşılan bilgiler, araştırmanın bulgular ve yorumlar bölümünde değerlendirilmiş ve araştırmaya yansıtılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Keman, Program, Çalgı, Çalgı Eğitimi .

EVALUATION OF THE INSTRUCTOR VIEWS ABOUT CONDUCTING THE INDIVIDUAL INSTRUMENTAL (VIOLIN) TRAINING IN THE FACULTIES OF EDUCATION

Abstract

Violin training programs are very determining factor of maintaining a well qualified violin education. Proper processing during the training is as important as preparing the program. A program being used in an institute is supposed to be set the level of approximate training program in all institutes in a national scale.

There are significant and important differences between the violin training programs in several faculties of education. Flexibilities and absences can be observed in the operation of violin programs being used. However, the purpose of preparing and running a program is maintaining conscious and controlled training. In the violin training, each and every topic of each lesson is a preparing work for the following lesson as well. Continuously improving atmosphere and structure of practice is necessary for an uncorrupted training without necessitating to recover the previous lectures.

By considering the principle of integrity in training, well usage of both national and international literacy must be planned in violin training programs.

In terms of supporting the research, a survey applied among 39 violin instructors in 22 universities. The information and data received from both survey and several resources are evaluated and reflected to the research in the indications and comments sections.

Key Words: Violin, Program, Instrument, Instrumental training

GİRİŞ

Keman eğitiminin planlı ve programlı yapılması, uygulanan eğitimde verimli sonuçlara ulaşılması açısından önem taşımaktadır. Plansız ve programsız, rastgele yapılan eğitimin günümüz çağdaş eğitiminin gerekleri ile bağdaştırılması mümkün değildir. Geleceğin müzik eğitimcilerinin ve sanatçılarının yetişmesinde etkin bir konumu bulunan eğitim fakültelerinde bireysel çalgı eğitimi (keman) ders programlarının hazırlanması ve bu program dahilinde etkili ve verimli uygulamalar yapılması gerekmektedir.

Eğitim fakültelerindeki bireysel çalgı (keman) eğitiminin başarılı kılınmasında, ders programlarının yanı sıra eğitimciler ile araç-gereç ve öğretimin yapıldığı ortamın belirleyici unsurlar olduğu vurgulanabilir. Keman eğitiminin sürdürüldüğü aşamalarda, eğitimi olanaklı kılan tüm etkenlerden en üst düzeyde yararlanılması nitelikli bir eğitime ulaşılması açısından belirleyici bir unsurdur.

Yürütülmekte olan keman ders programlarının niteliği konusunda, en geçerli ve tutarlı bilgilerin keman eğitimcileri tarafından verilebileceği düşünülerek, zaman zaman bu eğitimcilerin görüşlerinden yararlanılarak eğitime yön verecek geçerli ve güvenilir değerlendirmelere ulaşılması sağlanabilir.

Eğitim ve Müzik Eğitimi

Eğitim, etimolojik olarak (education, Latince; ducare) kişiyi bir yere, bir düzeye götürmek, sevk etmek anlamını taşımaktadır. Fiziksel, entellektüel ve morel gelişme ve olgunlaşmalar, eğitimin hedeflediği temel noktalar olarak belirmektedir. Daha somut bir deyişle eğitim; kişilere belirli davranışların, bilgi ve becerilerin kazandırılması sürecidir. Bireyin (özellikle çocuğun) zihninde kalması istenenleri kazandırma mekanizmasıdır (Bilgin, 1984).

Müzik eğitimi, kısaca, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” sürecidir (Uçan, 1997).

Müzik eğitimi, eğitim gören kişiye müziksel davranışlar kazandırma ve bu davranışları giderek geliştirme ortamı sağlayan planlı, programlı ve yöntemli uygulanan bir süreçtir. Bu süreçte, bireyin müzik eğitimi yoluyla, özellikle müziksel çevresi ile olan iletişim, etkileşim ve paylaşımının artırılması hedeflenmektedir (Uslu, 2009).

Müzik eğitimi bir bütün olmakla beraber içerik, yöntem, düzey ve süre olarak kendi içerisinde bir takım çeşitlilikler göstermesi dolayısıyla çeşitli alt dallara ayrılır. “Genel”, “Özel” ve “Mesleki” olmak üzere üç ana amaca göre düzenlenir (Uçan, 1990).

Mesleki müzik eğitimi, ülkemizde üniversitelerin eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarında, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümlerinde, konservatuarlarda ve Anadolu güzel sanatlar liselerinin müzik bölümlerinde bu işin uzmanı olan kişilerce yürütülmektedir.

Keman Eğitimi

Ses olanakları son derece zengin bir yaylı çalgı olan keman, dünyanın birçok ülkesinde kullanılan en yaygın, en sevilen çalgılardan biridir. Kemanın atası, Avrupa’da ortaçağdan beri yaygın biçimde kullanılmış olan “Viol” ya da “Viel”dir. 16. yüzyıldan başlayarak büyük gelişim gösteren ve değerini kabul ettiren kemanın çalgı müziğindeki önemli yeri yüzyıllar içinde yükselmiştir. 17. yüzyıldan itibaren keman için eser yazan besteciler, çalgının ustalıklı kullanılmasına yol açan heyecan verici yeni teknikler geliştirmişlerdir. Keman için eserler yazmış bestecilerin başında Corelli, Torelli, Tartini, Vivaldi, Bach, Mozart, Beethoven, Paganini, Brahms, Bruch, Tchaikovsky ve Berg gelir (Say,2002).

Kemana gerçek değerinin verildiği eserleri öncelikle Monteverdi’ de görüyoruz. 17. yüzyılın başlarında daha çok kemancı-besteci eserlerine rastlanıyor. Özellikle Giovanni Battista Bassani (1657-1716) klasik sonat formunun öncülüğünü yapıyor. Daha sonra Giovanni Battista Vitali (1644-1692) klasik sonat formu öncesine çok yakın eserler veriyor. Bunların dışında, önemli eğitsel etkileri olan Ercole Gaibara, Leonardo Brukno ve en eski keman metodunu yazan Gasparo Zanetti görülüyor (Göbelez, 1996).

Çağdaş toplumlarda “sanat eğitimi” eğitimin, “müzik eğitimi” sanat eğitiminin, “çalgı eğitimi” müzik eğitiminin, “keman eğitimi” de çalgı eğitiminin temel boyutlarından biri olarak kabul edilmektedir. Keman eğitimi, “keman öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci” diye tanımlanabilir. Keman eğitimi hem okul içi hem de okul dışı çalgı eğitiminde önemli bir yer tutar (Günay ve Uçan, 1980).

Keman eğitimi Türkiye’de özellikle konservatuarlarda, eğitim enstitüleri müzik bölümlerinde, ilk öğretmen okullarına bağlı müzik seminerlerinde, öğretmen okullarında (liselerinde) ve diğer kimi ortaöğretim okullarında geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Bazı kurumlar, dernekler ve kişilerce yürütölen çalgı eğitimi çalışmalarında da keman eğitimine anlamlı bir biçimde yer verildiği görölmektedir (Günay ve Uçan, 1980).

Günümüzde bu tespitlere ek olarak Türkiye’de keman eğitimi verilen kurumlara anadolu güzel sanatlar ve spor liseleri, üniversitelerin eğitim faköltelerine bağlı müzik öğretmenliği anabilim dalları, yine üniversitelerin güzel sanatlar faköltelerine bağlı müzik bölümleri de eklenebilir.

Türkiye’de keman eğitiminin temel sorunlarını şöylece özetlemek olanaklıdır: (1) Temel ilkeleri belirleme ve keman eğitimini bu ilkelere temellendirme sorunu, (2) yetişek ya da izlence (program) geliştirme sorunu, (3) temel kitap ya da kılavuzları hazırlama sorunu, (4) keman eğitimcisi yetiştirme sorunu, (5) araç-gereç sorunu, (6) keman eğitimini tüm boyutlarıyla sürekli inceleme-araştırma-değerlendirme sorunu, (7) keman eğitimine ilişkin çalışmaları bütönlöştürme ve eşgüdömlöme sorunu (Günay ve Uçan, 1980).

Müzik Eğitiminde Program

Pek çok farklı tanımına rastlanabilen “program” ifadesine dair Türk Dil Kurumu’nun 1974 yılında yapmış olduğu tanım; “Belli bir çalışmanın amacını, bölömlerini, yöntemini ve süresini gösteren plan” şeklindedir (Oğuzkan, 1974:248).

Ertürk (1982) eğitim programını, “belli öğrencileri belli zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü” olarak ifade etmiştir.

Program geliştirme ile ilgili çalışmalarda, birçok Avrupa ölkesi ve ABD’de olduğu gibi, ölkemizde de deneme çalışmalarından geçilerek, bugönkü duruma gelinmiştir. Ancak, gösterilen çabalar karşısında elde edilen sonuç istenilen düzeyde değildir (Ekinci, 2008).

Müzik “eğitim” programı, müzikle ilgili öğrenmeleri veya davranış değişikliklerini gerçekleştirmeye dönük tüm düzenleme ve etkinlikleri içeren, çok boyutlu ve kapsamlı bir bütündür. Müzik öğretim programı, müzik ders programları, müzikle ilgili ders dışı çalışma, kurs ve eğitsel kol programları, bireysel ve toplu dinleti vb. etkinlik programları, müzikle ilgili danışma ve kılavuzlama programları, müzikle ilgili yönetim ve işleyiş programı, müzikle ilgili destekleyici hizmetler programı, müzikle ilgili yönetmelik ve yönergeler, müzik eğitim programının birer alt programlarıdır. Müzik eğitim programı, bütönlö bu programların bir bileşkesidir ancak; “müzik öğretim programı” müzik eğitim programının odağını oluşturmaktadır. Diğer alt programlar, müzik öğretim programının tamamlayıcıları konumundadırlar ve müzik öğretim programında odaklaşırlar (Uçan, 1997).

Çağımızda artık programsız bir müzik eğitimi düşünölmemelidir. Bireylerin kişisel gelişimlerinde ve öлке genelinde ortak bir kültür oluşturma sürecinde önemli rol oynayan “müzik eğitimi” de kuşkusuz, eğitimin, özellikle örgönlö eğitimin her alanında olduğu gibi, belli bir “program” doğrultusunda gerçekleştirilmeyi gerektirir.

YÖNTEM

Problem Cümlesi

“Eğitim faköltelerinde, uygulanan bireysel çalgı eğitimi (keman) ders programlarının yürütölmösinö yönelik eğitimci göröşleri nelerdir?”

Amaç

Eğitim fakültelerinde uygulanmakta olan keman dersinin işlenişini gözlemleyerek yeni bulgulara ulaşmak ve bulgulardan yararlanarak keman eğitimine katkıda bulunabilmek araştırmancının temel amacını oluşturmaktadır.

Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Anket kullanılarak, üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan keman öğretim elemanlarının, uyguladıkları bireysel çalgı eğitimi (keman) dersinin, öğretim programları yönünden genel durumuna ilişkin görüş, öneri ve yaklaşımları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olduğundan betimsel niteliktedir.

Evren - Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında; Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik öğretmenliği anabilim dallarında görevli olan, keman eğitimi veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de resmi rakamlar doğrultusunda toplam 30 üniversitenin eğitim fakültesine bağlı müzik öğretmenliği anabilim dalı mevcuttur. Fakat bu üniversitelerin 6'sında hali hazırda ders işlenmemektedir. Dolayısı ile bu araştırmanın evreni toplam 24 üniversitede bulunan müzik öğretmenliği anabilim dallarında görevli öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde bahsi geçen üniversitelerde keman eğitimi vermekte olan tüm öğretim elemanlarına, geliştirilen anket gönderilmiş ve geri dönen anketler üzerinden süreç devam etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada yer alan verilerin bir kısmı kaynak tarama yolu ile, bir kısmı ise uygulanmış olan anket formları yoluyla elde edilmiştir. Anket; ön çalışma yapılarak (soru havuzu oluşturmak, ilgili kişilerin fikirlerini yazılı-sözlü almak, uzman görüşü almak) hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Geliştirilen anket, araştırma süresince yüz yüze ve posta yolu ile ilgili öğretim elemanlarına uygulanmıştır.

Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Kaynak tarama yolu ile elde edilen bilgiler düzenlenmiş ve sistemli bir biçimde ilgili bölümde ifade edilmiştir. Anketlere verilen cevaplar, bilgisayar programı kullanılarak frekans-yüzde dağılımları hesaplanarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR ve YORUMLAR

Tablo 1 Katılımcıların Öğrencileri ile Verimli Ders Yapıp Yapamadıklarını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Evet	28	71,79
Hayır	11	28,21
Toplam	39	100,00

Tablo 1'de görüldüğü gibi katılımcıların çoğunluğu öğrencileri ile verimli ders yapabilmektedirler. Diğer yandan %28,21'lik bir azınlık olmasına rağmen verimli ders yapamadığını ifade eden bir katılımcı grubu mevcuttur. Bahsi geçen bu grup verimli ders işleyememe sebeplerini bir takım nedenlerle ilişkilendirmişlerdir. Bu nedenler; öğretim elemanı eksikliği, fazla öğrenci olması, bir ders saatine birden fazla öğrencinin alınması, çalıştıkları kurumdan kaynaklanan çeşitli nedenler, öğrenci davranışları, ders saatinin yeterli olmaması, fiziki şartların uygun olmaması, öğrenci beklentileri, öğrencilerin almakla yükümlü oldukları ders çeşidinin fazlalığı, öğrencilerin çok farklı alt yapıardan gelişi ve aralarındaki düzey farklılığı, öğrencilerin ilgisizliği (KPSS ile ilgili olarak) şeklinde ifade edilmiştir.

Tablo 2 Katılımcıların Dünya Literatürüne Girmiş Bilinen – Önemli Eğitim Yöntemleri Kullanıp Kullanmadıklarını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Evet	13	33,33
Hayır	26	66,67
Toplam	39	100,00

Tablo 2’te görüldüğü üzere öğretmenlerin %33,33’ü dünya literatüründe yer alan eğitim yöntemlerini kullanmaktadırlar. Bahsi geçen yöntemler kimi zaman müzik eğitimi dışında da kullanılmakla beraber özellikle müzik eğitimi alanında tercih edilen ve adlarına bir çok müzik eğitimi merkezi açılmış olan yöntemlerdir. Geliştirilmiş oldukları ülkelerde kalmamış, hemen hemen tüm dünyaya yayılmış, özellikle Avrupa ve Amerika’da etkin biçimde kullanılmaktadırlar. Öte taraftan %66,67’lik bir katılımcı grubunun yöntemleri kullanmadığı görülmektedir. Tüm bunlar göz önüne alınarak eğitimcilerin bahsi geçen yöntemleri yeterince tanımadığı ya da yöntemleri uygulayacak yeterliliğe sahip olmadığı düşünülebilir.

Tablo 3 Katılımcıların Programa Bağlı Kalabilme Derecelerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	3	7,69
Büyük Ölçüde	26	66,67
Kısmen	7	17,95
Çok Az	2	5,13
Hiç	1	2,56
Toplam	39	100,00

Tablo 3’de görüldüğü üzere %7,69’luk bir grup programa tamamen bağlı kalabilmektedir. %66,67’li bir grup uyguladığı programa büyük ölçüde bağlı kalabilmektedir. Katılımcıların %17,95’i kısmen, %5,13’ü ise uyguladıkları programa çok az bağlı kalabilmektedirler. Öte yandan % 2,56’yı temsil eden bir katılımcı grubu ise programa hiç bağlı kalamamaktadır. Sıralanabilecek bir çok sebepten dolayı, eğitimcilerin uygulamaya koydukları programa tamamen bağlı kalmasının zorluğu bilinmektedir. İstatistiklere göre öğretmenlerin %66,67’lik bir dilim ile programa büyük ölçüde bağlı kaldıkları göz önüne alındığında, ortaya çıkan durum başarılı bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Tablo 4 Katılımcıların Haftalık Ders Saatinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	0	0,00
Büyük Ölçüde	6	15,38
Kısmen	14	35,90
Çok Az	13	33,33
Hiç	6	15,38
Toplam	39	100,00

Tablo 4’deki verilere göre katılımcılardan hiçbiri haftalık ders saatinin, programın istenilen düzeyde gerçekleşmesi için tamamen yeterli olduğunu düşünmemektedir. %15,38’lik bir dilim ile 6 kişi büyük ölçüde yeterli olduğunu düşünmektedir, %35,90’lık bir dilim ile 14 kişi kısmen yeterli bulmaktadır, %33,33’lük bir dilim ile 13 kişi haftalık ders saatinin, programın istenilen düzeyde gerçekleşmesi için çok az yeterli olduğunu düşünmektedir ve %15,38’lik bir dilim ile 6 kişi ise haftalık ders saatini hiç yeterli bulmamaktadır. Bu veriler doğrultusunda öğretmenlerin haftalık ders saatinden memnun olmadıkları görülmektedir.

Tablo 5 Katılımcıların, Program Hedeflerinin Müzik Öğretmeni Yetiştirme Amacına Uygunluğunu Hakkındaki Değerlendirmelerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	2	5,13
Büyük Ölçüde	16	41,03
Kısmen	19	48,72
Çok Az	2	5,13
Hiç	0	0,00
Toplam	39	100,00

Tablo 5’de görüldüğü üzere katılımcıların %5,13’ü kullandıkları programların hedeflerinin, müzik öğretmeni yetiştirme amacına tamamen, %41,03’ü büyük ölçüde, %48,72’si kısmen, %5,13’ü ise çok az uygun olduğunu düşünmektedir. Kullandıkları programların hedeflerinin, müzik öğretmeni yetiştirme amacına hiç uymadığını düşünen katılımcı yoktur. %48,72’lik dilimle katılımcıların çoğunluğunu temsil eden “kısmen” seçeneği, program hedefleri ile müzik öğretmeni yetiştirme amaçlarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği sonucunu ortaya çıkartmaktadır.

Tablo 6 Katılımcıların, Uyguladıkları Program İçeriğindeki Repertuarın Müzik Öğretmenliği İçin Gerekli Repertuarla Olan Tutarlılığına Dair Görüşlerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	4	10,26
Büyük Ölçüde	13	33,33
Kısmen	18	46,15
Çok Az	4	10,26
Hiç	0	0,00
Toplam	39	100,00

Tablo 6’da görüldüğü üzere katılımcıların %33,33 ile “büyük ölçüde” seçeneği ve %46,15 ile “kısmen” seçenekleri ağırlıkta işaretlenmiştir. Kullanılan programlardaki repertuarın müzik öğretmenliği için gerekli repertuar ile uygunluğu tekrar gözden geçirilebilir.

Tablo 7 Katılımcıların, Öğrencilerin Bireysel Gelişim Aşamalarını İzleyebilmek Adına Ne Ölçüde Doküman Tuttuklarını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	10	25,64
Büyük Ölçüde	17	43,59
Kısmen	9	23,08
Çok Az	2	5,13
Hiç	1	2,56
Toplam	39	100,00

Tablo 7’de görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu (%43) “büyük ölçüde” seçeneğini işaretlemişlerdir. “çok az” ve “hiç” seçeneğinde bir yığılma söz konusu değildir. Bu da katılımcıların büyük çoğunluğunun öğrencilerin bireysel gelişim aşamalarını izleyebilmek adına düzenli doküman tuttuklarını göstermektedir.

Tablo 8 Katılımcıların, Öğrencilerin Öngörülen Hedeflere Ne Derece Ulaşabildiklerine İlişkin Görüşlerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	2	5,13
Büyük Ölçüde	13	33,33
Kısmen	23	58,97
Çok Az	1	2,56
Hiç	0	0,00
Toplam	39	100,00

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılımcıların büyük çoğunluğu (%58,97) “kısmen” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum öğrencilerin öngörülen hedeflere ulaşmasını zorlaştıran ya da engelleyen bir takım nedenlerin olduğunu düşündürmektedir. Bundan dolayı bu nedenler araştırılmalı yahut öngörülen hedefler gözden geçirilmelidir.

Tablo 9 Katılımcıların, Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Belirlenmesinde Baz Aldıkları Ölçütleri Gösteren Dağılım

Seçenekler	F	%
Programın Öngördüğü Hedefler	11	28,21
Öğrencinin Kendi Öğrenme ve Gelişme Düzeyi	27	69,23
Sınıfın İleri Düzeydeki Öğrencileri	0	0,00
Diğer	1	2,56
Toplam	39	100,00

Tablo 9’da görülmektedir ki katılımcıların çoğunluğuna göre öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesindeki öncelikli ölçüt, programın öngördüğü hedeflerden ziyade öğrencinin kendi öğrenme ve gelişme düzeyidir. Bu durum katılımcılar tarafından program hedeflerinin ne derece önemsendiğini düşündürmektedir.

Tablo 10 Program Doğrultusunda Uygulanan Sınavların Kimlerin Gözetiminde Yapıldığına Dair Katılımcıların İfadelerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	F	%
Ders Öğretmeni Tek Başına	5	12,82
Komisyon Halinde, Ortak Not Vererek	26	66,67
Komisyon Halinde Ders Öğretmeninin Not Vermesi İle	7	17,95
Diğer	1	2,56
Toplam	39	100,00

Tablo 10’da görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu (% 66,67) sınavların komisyon halinde ortak not verilerek yapıldığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra farklı uygulamalarla da sınav gözetimlerinin olduğu da verilerden anlaşılmaktadır. Yine bu bilgiler de bizlere sınav uygulamaları ile ilgili olarak kurumlar arası bir standardın yakalanamadığını göstermektedir.

Tablo 11 Katılımcıların Keman Dersine Yönelik Dönemlik ve/veya Yıllık Ortak Zorunlu Parçalar Belirleyip Belirlemediklerini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Evet	27	69,23
Hayır	12	30,77
Toplam	39	100,00

Tablo 11’de görüldüğü üzere katılımcıların %69,23’ü keman dersine yönelik olarak dönemlik ve/veya yıllık ortak zorunlu parçalar belirlemektedir, %30,77’si ise belirlememektedir. Zorunlu parçalar belirlemek çoğu zaman öğrencileri motive edebilecek, aynı zamanda çitayı yüksek tutabilecek bir unsurdur. Bu anlamda öğretmenlerin çoğunluğunun zorunlu parçalar belirliyor olması olumlu bir durumdur.

Tablo 12 Program Dağarcığında THM ve TSM Eserlerinin Ne Ölçüde Kullanıldığını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	2	5,13
Büyük Ölçüde	7	17,95
Kısmen	15	38,46
Çok Az	10	25,64
Hiç	5	12,82
Toplam	39	100,00

Tablo12’de görülmektedir ki katılımcılar %38,46’lık bir oranla “kısmen” seçeneğinde yığılma göstermişlerdir. Program dağarcığında THM ve TSM repertuarına tamamen yer veren katılımcı sayısı 2 kişi ile (%5,13) en küçük grubu oluşturmaktadır. Katılımcılar arasında THM ve TSM repertuarına hiç yer vermeyen 5 kişilik (%12,82) bir grup da bulunmaktadır. Bu sayısal verilerden yola çıkarak, katılımcıların program repertuarında ulusal kültür birikimine dayalı dağarcığa kısmen yer verdikleri söylenebilir.

Tablo 13 Gerekli Durumlarda Farklı Etütler, Teknik Alıştırmalar vb. Çalışmaların Programda Kullanılabilmesine İlişkin Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	4	10,26
Büyük Ölçüde	26	66,67
Kısmen	8	20,51
Çok Az	1	2,56
Hiç	0	0,00
Toplam	39	100,00

Tablo 13’de görülmekte olan verilere göre “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinin toplamı %76,93’tür. Programda etüt ve eser değişikliği yapabilmek ya da programın buna uygun olabilmesi öğrencilerin yararına olabilir.

Tablo 14 Programın, Hedefler ve Mevcut Durum Karşılaştırılarak Yenilik Değişiklik ve Düzeltme Yapılabilirliğini Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	3	7,69
Büyük Ölçüde	23	58,97
Kısmen	11	28,21
Çok Az	2	5,13
Hiç	0	0,00
Toplam	39	100,00

Tablo 14’de görülmekte olan verilere göre “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinin toplamı %66,66’dır. Gerekli durumlarda uygulanan program üzerinde yenilik, değişiklik ve düzeltme yapılabiliyor olması öğrencinin yararına olacaktır.

Tablo 15 Eğitimcilerin Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Dersi İle İlgili Olarak Farklı Kurumların Farklı Uygulama ve Çalışmalarından Haberdar Olma Durumlarını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	2	5,13
Büyük Ölçüde	15	38,46
Kısmen	10	25,64
Çok Az	10	25,64
Hiç	2	5,13
Toplam	39	100,00

Tablo 15’de görünen verilere göre %38,46’lık bir dilimi oluşturan 15 katılımcı diğer kurumlardaki uygulamalardan büyük ölçüde haberdar olduğunu ifade etmiştir. Öte yandan “kısmen” ve “çok az” seçeneğini işaretleyen katılımcıların toplam sayısı ise 20 (%51,28) kişidir. Bu verilerden yola çıkarak katılımcıların çoğunluğunun diğer kurumlardaki uygulamalardan haberdar olmadığı söylenebilir. Bu durum eğitimde tek düzeliğe sebebiyet verebilir.

Tablo 16 Eğitimcilerin, Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Dersi İle İlgili Olarak Kurumlar Arası Ortak Çalışmalarını Gösteren Dağılım

Seçenekler	f	%
Tamamen	10	25,64
Büyük Ölçüde	6	15,38
Kısmen	4	10,26
Çok Az	16	41,03
Hiç	3	7,69
Toplam	39	100,00

Tablo 16’da görülen verilere göre katılımcıların en çok işaretlediği seçenek %41,03 ile “çok az” seçeneği olmuştur. Bu verilerden yola çıkarak farklı kurumlarda çalışan öğretim elemanlarının ortak çalışma yapmadığını söylemek mümkündür. Bu durum müzik öğretmenliği anabilim dalları için önemli bir eksiklidir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmayı geçerli ve güvenilir kılacak bulgulara ulaşmak amacıyla eğitim fakültelerinde keman eğitimcisi olan 39 kişiye uygulanan anket sonuçları değerlendirilip, önemli bilgilere ulaşılmıştır. Uygulanan anketteki bazı sorular ve bulgular bu araştırmaya yansıtılmıştır. Ulaşılan bilgilere yönelik bir değerlendirme yapıldığında; anket formunu cevaplandıran eğitimcilerin %71,79’u öğrencileri ile verimli ders yapabilme olanağına sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan eğitimcilerin %66,67’si dünya literatürüne girmiş olan eğitim yöntemlerini kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bireysel çalgı eğitimi (Keman) dersi öğretmenlerinden araştırmaya katılanların uyguladıkları programların ağırlıklı olarak kendileri ya da yaylı çalgılar zümresi tarafından belirlendiği anlaşılmaktadır. Bireysel olarak belirlenen programlar belirli bir standardın yakalanmasına engel olabilecektir.

Anket formunu cevaplandıran eğitimcilerin %66,67’lik bir dilimini temsil etmekte olan 26 kişilik çoğunluk uyguladıkları programa bağlı kalabildiklerini ifade etmişlerdir. Tutarlı bir eğitim anlayışı izlenmeye çalışıldığı bu verilerden anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan eğitimcilerin %35,90’ı haftalık ders saatinin kısmen yeterli olduğunu, %33,33 ise çok az yeterli olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar; program hedeflerinin, müzik öğretmeni yetiştirme hedeflerine uygunluğu konusunda “kısmen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinde yoğunlaşmışlardır. Bu konuda net ve tatmin edici fikirlerin geliştirilmesi eğitimcileri de rahatlatılabilir. Verilere göre anket formlarını dolduran keman öğretmenlerinin %46,15’i uyguladıkları programların içeriğindeki repertuarın, müzik öğretmenliği için kısmen yeterli olduğunu düşünmektedirler. Müzik öğretmenlerinin kullanabilecekleri repertuar doğrultusunda bireysel çalgı eğitimi repertuarı gözden geçirilebilir. Soruları cevaplandıran eğitimcilerin ifadelerine göre öğrencilerin bireysel gelişim aşamalarının izlenmesi adına büyük ölçüde döküman tutulmaktadır. Bireysel çalgı eğitimi (Keman) dersi öğretmenlerinden araştırmaya katılanların ifadelerinden anlaşılmaktadır ki uygulanan programlarda ulusal kültür birikimine dayalı repertuara yeterince yer

verilmemektedir. 2009-2010 eğitim-öğretim yılında araştırmaya katılmış olan eğitimcilerin büyük bir kısmı farklı kurumlardaki çalışma ve uygulamalardan haberdar değildir. Verilere göre anket formlarını dolduran keman öğretmenlerinin çoğunluğu farklı kurumlarda bulunan meslektaşları ile ortak çalışmalar yürütmemektedir.

Araştırma süreci boyunca edinilen veriler ve varılan sonuçlar doğrultusunda konuyla ilgili olarak aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Tüm müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanabilirliği söz konusu olan, aynı zamanda gerekli durumlar için eğitmenin inisiyatifini de göz ardı etmeyecek bir yazılı – basılı program geliştirilmeli ve bu program her yeni eğitim – öğretim yılı için ilgili kişi ve kurumlar tarafından gözden geçirilmelidir.
- Yukarıda önerilen program, tüm ilgililerin (keman öğretmenleri, lisans eğitimi sırasında keman dersi alan müzik öğretmenleri, ilgili uzmanlar) görüşleri alınarak hazırlanmalı ve hazırlanan bu programa ilişkin gerekli materyaller (kaset, cd, nota vb.) asgari düzeyde müzik öğretmenliği anabilim dalları kütüphanelerinde bulundurulmalıdır.
- Ulusal kültür birikimine dayalı dağar (THM – TSM), uygulanan programların içeriğinde daha fazla yer bulmalıdır.
- Eğitmenlerin, öğrencileri ile verimli ders yapamama nedenleri tespit edilmeli ve bu nedenler ortadan kaldırılmalıdır.
- Dünya literatürüne girmiş eğitim yöntemleri (Kodaly, Suzuki, Orff vb.) daha geniş bir eğitimci yelpazesi tarafından uygulanmalıdır. Eğitmen tarafından uygulanmayan bu yöntemleri öğrenciler ancak kendi çabaları ile öğrenip uygulamaya yönelebilirler. Böyle bir girişim ise sağlıklı sonuçlar vermeyebilir.
- Tüm dünyada kabul görmüş keman eğitimi kaynaklarının yanı sıra, çağdaş Türk müziği eğitiminin unsurlarını içinde barındıran kaynaklar da bireysel çalgı eğitimi (keman) derslerinde kullanılmalıdır.
- Uygulanacak (seçilecek, geliştirilecek) olan programlar bireysel tercihlere bırakılmamalıdır.
- Bireysel çalgı eğitimi (keman) dersi haftalık ders saati beklentiler doğrultusunda yeniden tespit edilmelidir.
- Programların hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli fiziksel şartlar (çevre, ortam) tüm müzik öğretmenliği anabilim dallarında asgari düzeyde sağlanmalıdır.
- Uygulanacak olan program hedeflerinin, müzik öğretmeni yetiştirme amacı ile kesin bir tutarlılığı olmalıdır.
- Eğitmenlerin ders verdiği öğrenci sayısı, her biri ile verimli bir ders yapabilecekleri kadar olmalıdır.
- Farklı kurumlarda çalışan keman eğitimcilerinin birbirleriyle olan iletişim ve paylaşımlarını arttırmalarında yarar bulunmaktadır.
- Keman eğitimi programlarının eğitimdeki gelişmeler doğrultusunda periyodik olarak yenilenmesine, güncellenmesine özen gösterilmelidir.

Not: Bu çalışma 07-09 Kasım 2012 tarihlerinde Antalya’da 16 Ülkenin katılımıyla düzenlenen “World Conference on Educational and Instructional Studies - WCEIS-2012”da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Bilgin, N. (1984). Müzik İletişim Ekolojisi ve Müzik Tüketim Alanının Programlanması. 1. Ulusal Müzik Bilimleri Sempozyumu Bildirileri. Cilt no:23. İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi: Güzel sanatlar Fakültesi Yayınları.

Ekinci, T. (2008). Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması. Yayınlanmış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ertürk, S. (1982). Eğitimde Program Geliştirme. (4. baskı) Ankara: Meteksan Ltd. Sti.

Günay, E. ve Uçan, A. (1980). Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1. Ankara: Önder Matbaa.

Göbelez, C. (1996). Çalgılar Dünyasında Keman. İstanbul: List Müzik Yayıncılık.

Oğuzkan, F. (1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları.

Say, A. (2002). Müzik Sözlüğü (1.Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A.(1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar (2. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1990). Müzik Eğitiminin Niteliği Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları. Orkestra dergisi, sayı 29, s. 25-49

Uslu, M. (2009). Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Türkiye'de Müzik Eğitimi Üzerine Bir Çalışma. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları